

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA
KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

Rok XX: 2022

Grudziądz, dnia 15.06.2022 r.

Nr 19 (743)

1287. spotkanie

Leszek Leliwa

Ośrodek obliczeniowy w Grudziądzu

To były dziwne czasy. W kraju z gospodarką mocno scentralizowaną, w której na szczeblu centralnym – w ministerstwie podejmowano decyzje niemal w każdej sprawie. Przykładem klasycznym był permanentny brak papieru toaletowego i sznurka do snopowiązałek. W kraju z dziesiątkami kontroli przestrzegania czego tylko było można z Rządową Komisją Planowania zdarzały się historie, w które trudno uwierzyć. Żeby ocenić przedstawioną historię dodam, że w tym samym czasie, w podobny sposób powstała inwestycja „Tramwaj do Mniszka”. Długo nie działała. Tory położone na „trawie” groziły wypadkami i linię rozebrano szybciej niż zbudowano. Czy można po latach przypisać komuś autorstwo inwestycji? To także zapomniana historia.

Ośrodek Obliczeniowy w Grudziądzu – powstał w końcu lat siedemdziesiątych i zakończył swoją działalność w połowie 80. XX wieku. Oto jego historia.

W pierwszej połowie lat siedemdziesiątych w wielu firmach Grudziądza i okolicy istniały komórki zajmujące się wdrażaniem informatyki. Nie odnosiły jednak sukcesów, ale też nikt od nich niczego nie oczekiwał.

W tym czasie – Pomorskie Zakłady Urządzeń Okrętowych WARMA – wchodzące w skład Zjednoczenia Przemysłu Okrętowego miała otrzymać nowoczesny, z monitorowym systemem wprowadzania masowych danych, brytyjski zestaw komputerowy ICL-2903. Sprawą pilną zaczęło być poszukiwanie i pozyskanie kadry obsługującej bardzo nowoczesny, jak na tamte czasy, sprzęt. To wówczas WARMA pozyskała absolwenta Politechniki Warszawskiej, który zorganizował Zakładowy Ośrodek Obliczeniowy w nowo wybudowanym zakładzie, w nowej WARMIE. Zdobyte doświadczenie i uczestnictwo w pracach organizacji

zainteresowanych rozwojem informatyki (był w tamtym czasie – Wiceprzewodniczącym Wojewódzkiego Komitetu Naukowo-Technicznego ds. Informatyki zaowocowało postawieniem sobie ambitnego zadania – Zbudowania i zorganizowania w Grudziądzu ogólnodostępnego ośrodka obliczeniowego).

Tyle tytułem wstępu. Tym absolwentem byłem ja, a wygodniej było mi napisać tych parę słów w osobie trzeciej. Jednak nie uda się opisać historii w sposób pozbawiony emocji i bez odniesienia się po wielu dziesiątkach lat do problemów które wówczas trzeba było rozwiązywać. Przytaczane z dokumentów fragmenty (cytaty) wytłuszczoną czcionką.

Jak to się zaczęło?

Po studiach miałem pracować w Instytucie Badań Jądrowych w Świerku pod Warszawą. Ówczesny dyrektor Warmy – pan Jerzy Józwiak znalazł mnie, zaoferował przydział mieszkania i zatrudnił. Były dodatkowe kursy specjalistyczne i przekonanie, że to co robimy jest ważne. W momencie uruchomienia warmowskiego ośrodka obliczeniowego w Grudziądzu była już kadra obsługująca zakłady z terenu miasta i województwa. wiedzieliśmy, że jeden komputer nie wystarczy do zaspokojenia dynamicznie rozwijających się potrzeb miasta. Pełniłem wówczas funkcję Wiceprzewodniczącego Wojewódzkiego Komitetu Naukowo-Technicznego ds. Informatyki.

W lutym 1978 roku wybrałem się do „białego domku” i poprosiłem o rozmowę I Sekretarza Komitetu Miejskiego PZPR – pana Zenona Dramińskiego. Pierwsza rozmowa była uprzejma, ale krótka. Gdy dowiedział się o co chodzi wyznaczył termin za dwa lub trzy dni, uzasadniając, że musi się do rozmowy ze mną przygotować. Na kolejnym spotkaniu rozmawialiśmy o konkretach. Uzgodniliśmy, że ja przygotuję uzasadnienie merytoryczne dla projektu, a on rozpatrzy skąd wziąć pieniądze. Dziś oceniam takie działanie za niepoważne. W kraju poza planami – bez środków finansowych – uruchamiano dziesiątki inwestycji, najczęściej w tak zwanym „czynnie społecznym” zakładając, że „jakoś to będzie”. I jak widać w tym przypadku początek był podobny. To co wyróżnia ten przypadek to to, że był finał i, że był on pozytywny.

Jak już wspomniałem wziąłem na siebie przygotowanie **„Konceptji powołania miejskiego, ogólnodostępnego ośrodka obliczeniowego w Grudziądzu (czerwiec 1978)”**. Opracowanie to jest do wglądu a w biuletynie zacytuje zdanie zamieszczone w uwagach końcowych: **„Przedstawione propozycje stanowić powinny przyczynek do rozpoczęcia bardzo już konkretnej dyskusji na temat budowy w Grudziądzu Zakładu Elektronicznej Techniki Obliczeniowej. Powinny również przybliżyć zainteresowanym zakładom skalę problemów które należy rozwiązać by w możliwie krótkim okresie odrobić zapóźnienia w dziedzinie informatyzacji przedsiębiorstw”**.

Szybko, jak na ówczesne warunki, udało się przekonać dyrektorów i prezesów do wzięcia udziału w projekcie, i oddając cesarzowi co cesarskie i Bogu co boskie: stwierdzić należy, że bez aktywnego udziału, wspomnianego, I Sekretarza, projekt wylądowałby w koszu.

Komitet Miejski PZPR i grudziądzka sekcja Wojewódzkiego Komitetu Naukowo-Technicznego d/s Informatyki zawiadamiają, że w dniu 5 września o godz. 11³⁰ w salce przydzielonej Domu Technika odbędzie się narada poświęcona stworzeniu w Grudziądzu warunków dla intensywniejszego rozwoju informatyki.

Na naradzie omówiony zostanie zespół zadań warunkujący powołanie w Grudziądzu, w połowie przyszłego roku, filii bydgoskiego Zakładu Elektronicznej Techniki Obliczeniowej.

Prosimy o niezawodny udział w naradzie.

V-ceprzew. Woj. Komitetu
Naukowo-Tech. d/s Informatyki

/Leszek Leliwa/

I Sekretarz KM PZPR

/Zenon Dramiński/

813516 zeti pl

055375 pl warma grudziadz 28.6.78

o dyrektora naczelnego zjednoczenia informatyki

władze miasta grudziądza, kierując się potrzebami miejscowego przemysłu, zamierzają podjąć działania zmierzające do powołania w mieście zakładu elektronicznej techniki obliczeniowej. do przeprowadzenia wstępnych rozmów na ten temat upowazniamy tow inz Leszka Leliwę - wiceprzewodniczego wojewódzkiego komitetu naukowo-technicznego ds informatyki w toruniu. prosimy o uzgodnienie z wyżej wymienionym terminu rozmów.

z tow L. Leliwą skontaktować się można teleksowo na nr 055/375 warma pl, lub telefonicznie - grudziadz 252-65 wewn 225 lub 214 / po 20. lipca br/.

i sekretarz km. pzpr
/ zenon dramieski/

813516 zeti pl

055375 pl warma

+++

Treść teleksu z 28/06/1978

Następnym dokumentem, bardzo ważnym dla organizowania ośrodka obliczeniowego jest notatka z narady odbytej 23 listopada 1978 w „Białym domku” której tu nie zamieszczam bo próby wykonania kopii z mojego egzemplarza nie udały się. Jest to dokument na tyle czytelny, że pozwala przeczytać cały tekst, z którego fragmenty zacytuje:

„W wyniku narady podjęto następujące decyzje:

1/Budowa dużego, nowoczesnego ośrodka obliczeniowego realizowana będzie ze środków rozwojowych wszystkich grudziądzkich zakładów pracy. W związku z powyższym:

- ZETO Bydgoszcz zwróci się do Prezydenta o lokalizację inwestycji.
- Komisja Planowania w oparciu o otrzymany z ZETO kosztorys budynku skoordynuje inwestycję jako wspólną.
- zakłady pracy wystąpią do jednostek nadrzędnych o odpowiednie limity.
- władze miasta dołożą starań by budowę zakończyć w 1980 roku.

2/Dla rozwiązania doraźnych potrzeb w zakresie usług obliczeniowych wyremontowany zostanie systemem gospodarczym obiekt przy ulicy Staszica

- obiekt remontowany będzie przez międzyzakładową grupę remontową a środki i sprzęt dostarczą zakłady pracy po sporządzeniu planu i harmonogramu prac.
- zakres i plan niezbędnych przeróbek wykona Zespół Usług Projektowych a niezbędnych konsultacji udzieli ZETO Bydgoszcz.
- w pierwszym półroczu 1979 roku w obiekcie przy ulicy Staszica powinna powstać sekcja przygotowania maszynowych nośników informacji, a w drugim półroczu 1979 roku przystąpić należy do montażu EMC serii Odra”.

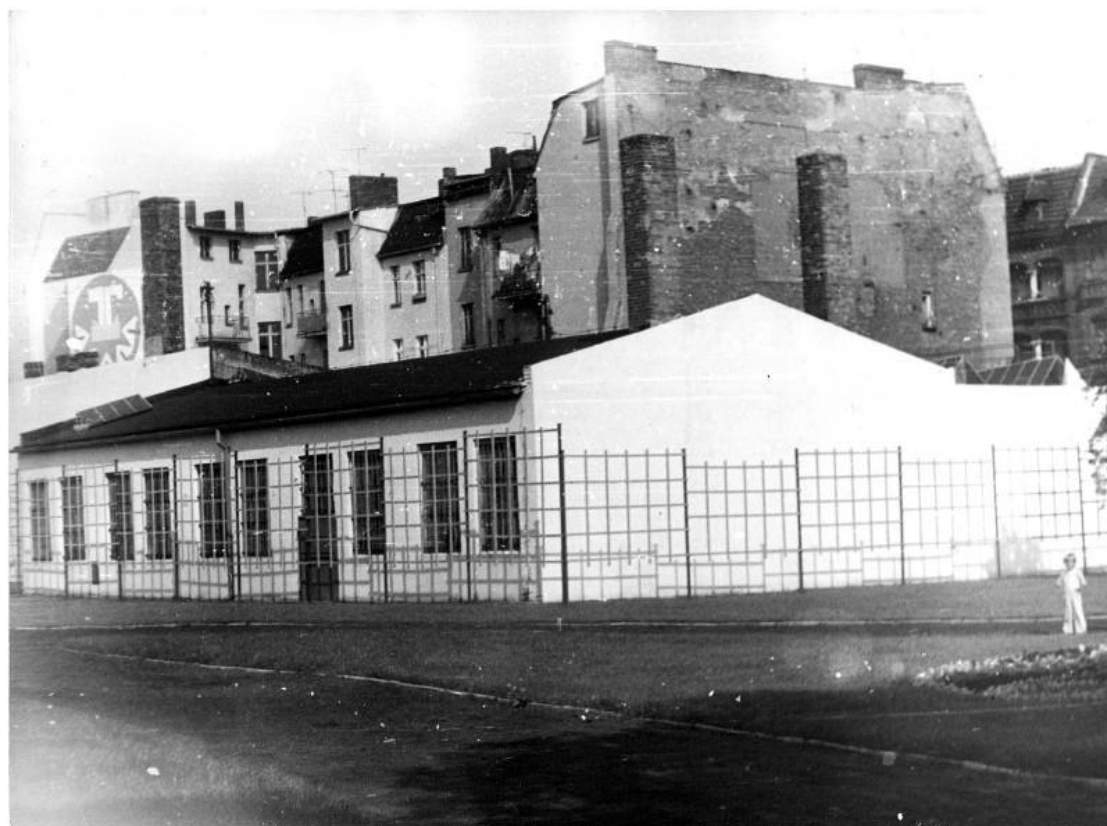
*Ośrodek Obliczeniowy w Grudziądzu przy ul. Staszica podczas organizacji. Brama wjazdowa.
Fot. ze zbiorów Autora.*

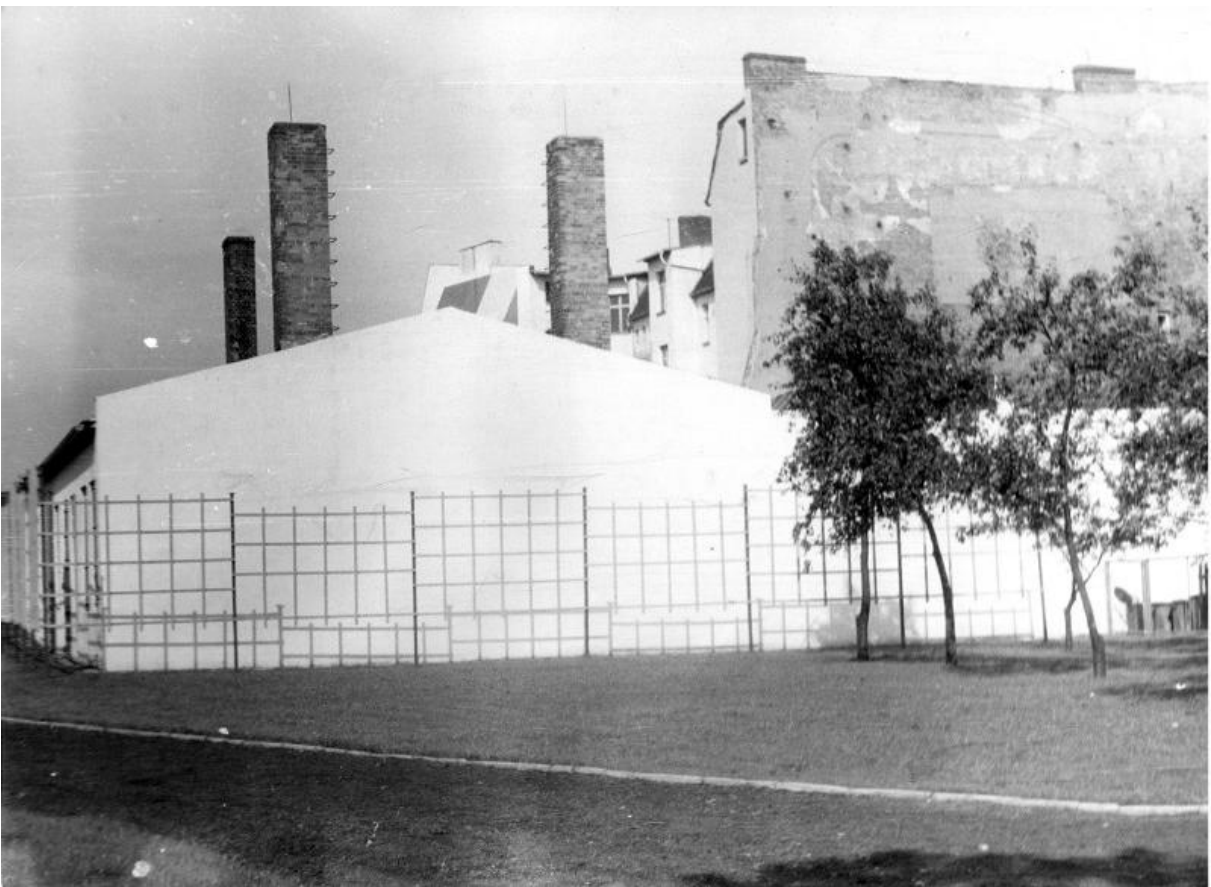
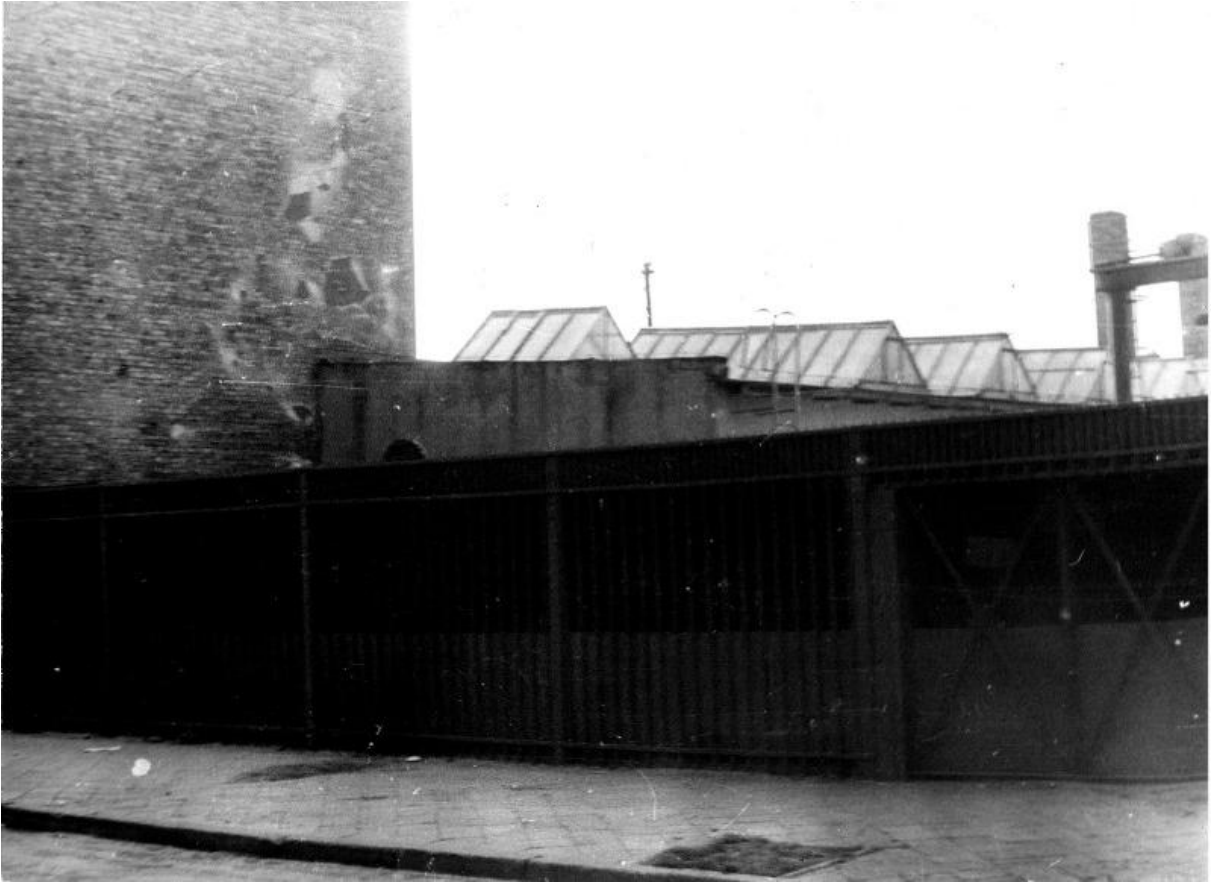
Komputer ODRA. Zdjęcie ilustracyjne.

Ośrodek Obliczeniowy w Grudziądzu. Prace adaptacyjne. Fot. ze zbiorów Autora.

Ośrodek Obliczeniowy w Grudziądzu przy ul. Staszica. Fot. ze zbiorów Autora.

Ośrodek Obliczeniowy przy ul. Staszica w Grudziądz. Fot. ze zbiorów Autora.

*Prace adaptacyjne w Ośrodku Obliczeniowym przy ul. Staszica w Grudziądzu.
Fot. ze zbiorów Autora.*

*Widok na ul. Staszica z dziedzińca Ośrodka Obliczeniowego w Grudziądzu.
Fot. ze zbiorów Autora.*

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisz, Janusz Hinz. Logo KMDG wykonał Grzegorz H. Rygielski.